

Černomořská flota

Ruská Černomořská flota, jejíž vznik se datuje na konec 18. století, se díky konfliktu s Gruzii dostala do popředí zájmu médií. V rámci vojenského námořnictva Ruské federace (Vojenno-morskoj flot, VMF) se řadí k těm hůře vybaveným, protože v jejích řadách dominují povětšinou starší jednotky. Jejím admirálům tak nezbyvá než doufat, že dostanou prostředky na její obnovu.

Novodobá historie Černomořské floty (dále jen ČMF) se začala psát po rozpadu SSSR a získání nezávislosti Ukrajiny. Hned na jejím počátku se vyskytly dva zásadní problémy. Prvním byly spory o rozdělení floty mezi nástupnické státy. Ty po dlouhých rokováních vyústily v dohodu o padesátiprocentním podílu obou zemí, ovšem s tím, že Ukrajina si ponechá jen 18 % a zbytkem podílu pokryje svoji zadluženost vůči Ruské federaci. Další kritický problém se odvíjel od skutečnosti, že hlavní námořní základna Sevastopol se ocitla na území Ukrajiny a na Černém moři se tehdy nenacházely jiné základny ČMF schopné přijmout větší počet velkých plavidel. Se ztrátou hlavní základny byla většina jednotek schopných plavby převelena jinam.

V Sevastopolu se však nacházela i řada významných loděnic, o které Rusové nenávratně přišli. V Sevastopolu byly například postaveny všechny sovětské letadlové lodě (TAKR) a jiné loděnice s jejich stavbou neměly a nemají zkušenosti. Dobrým příkladem

je skandály provázený případ modernizace a přestavby bývalého TAKR Baku na INS Vikramaditya pro Indii. Ta se značným zpožděním, navíc spojeným s velkým nárůstem nákladů, probíhá v loděnici Sevmaš v Severodvinsku, která tento typ plavidel nikdy nestavěla.

Plavidla, která se v době rozpadu SSSR nacházela v Sevastopolu ve stavbě nebo tam byla opravována, byla až na výjimky pro VMF vesměs ztracena. Ruská federace se nedokázala s Ukrajinou dohodnout na financování dalších prací a tak starší plavidla většinou skončila v šrotu (např. křižníky Nikolajev, Taškent) a novější byla nabídnuta na prodej třetím státům. Pouze malá část z nich však byla skutečně prodána (např. TAKR Variag do Číny) a zbytek postupně rovněž končí ve šrotu.

Hledání cesty

V období chaosu po rozpadu SSSR, spojeného s kritickým nedostatkem financí, byly z řad ČMF hromadně vyřazovány starší jednot-

ky, jako například torpédoborce Projektu 61 či ponorky Projektu 641. Ze čtyř hlavních flot VMF je nyní asi nejhůře vybavena právě Černomořská. Tradičně nejsilnější Severní a Pacifická flota si ponechaly největší a nejlepší jednotky. I Baltská flota, přestože je početně slabší než Černomořská, disponuje vesměs modernějšími jednotkami.

Situace se začala pomalu zlepšovat v polovině 90. let. V roce 1997 byl s Ukrajinou přece jen dohodnut pronájem námořní základny v Sevastopolu na 20 let výměnou za odpisy z dluhů za dodávky ropy. Staronový domov ČMF byl vybaven nesrovnatelně lépe než dosavadní provizorní základna v Novorossijsku, ve které zůstalo pouze několik menších plavidel.

Postupně se také podařilo zajistit finance na dokončení oprav a modernizací alespoň části plavidel, která byla vítaným přírůstkem do ztenčujících se řad ČMF. Toto období však bylo spojeno s řadou kontroverzních rozhodnutí, kdy byly ze služby vyřazovány jednotky

v relativně dobrém stavu a naopak značnou část z toho mála dostupných financí odčerpaly naprosto nerentabilní modernizace. Takových případů bylo více. Můžeme uvést třeba zarputilé trvání na opravě požárem silně poničeného křižníku Očakov Projektu 1134B. Přitom v roce 1998 byl ze služby vyřazen křižník Azov Projektu 1134BF v mnohem lepším technickém stavu a s modernějším vybavením.

Tok financí však měl daleko do toho, aby odpovídal skutečným potřebám, a tyto práce, v některých případech trvající ještě od dob SSSR, se neuvěřitelně vlekly. Vlajková loď floty, křižník Moskva, byl opravován 10 let, torpédoborec Smětlivij 9 let a již zmiňovaný Očakov je s více než 20 lety prací absolutním rekordmanem. Řada plavidel ČMF je v dezolátním technickém stavu a jejich skutečné schopnosti jsou vzhledem k nefunkčnosti mnoha systémů diskutabilní. Výběr plavidel pro operace u gruzínského pobřeží napovídá, která jsou v (relativně) dobrém technickém stavu.

Vlajková loď

Vlajkovou lodí a pýchou Černomořské floty je raketonosný křižník Moskva (ex Slava) Projektu 1164 (v kódu NATO Slava). Do této role nastoupil počátkem nového tisíciletí po starém křižníku Admiral Golovko Projektu 58 (Kynda). Mohutné plavidlo s plným výtlakem přes 11 000 tun patří k nejsilněji vyzbrojeným v celém ruském námořnictvu. Původně bylo projektováno pro boj s uskupeními letadlových lodí US Navy a k tomuto účelu je vyzbrojeno 16 protilodními ŘS komplexu P-500 Bazalt s dosahem 500–550 km. Pro ně se však na Černém moři nenacházejí adekvátní potenciální cíle a zřejmě to je jeden z důvo-

Výsadková loď Jamal Projektu 775 byla jedním ze tří plavidel kategorie nasazených v konfliktu s Gruzii.

dů zamýšleného odvelení křižníku k Severní nebo Pacifické flotě. Na druhé straně je ale vysoce ceněna jeho schopnost poskytnout ochranný deštník prostorové PVO jiným plavidlům floty s využitím vícekanalového raketového komplexu S-300F Fort. V tomto ohledu se mu nevyrovná žádné jiné plavidlo ČMF a jen několik málo jednotek v celém VMF. Křižník nese celkem 64 PLŘS typu 5V55RM s dosahem 75 km a k vlastní obraně disponuje ještě dvěma jednonálovými raketovými komplexy 9K33M Osa-MA s dosahem do 12 km. Hlavní výzbroj tvoří 130mm dvojkanon AK-130 a šest systémů AK-630M kategorie CIWS, každý s jedním rotačním 30mm kanonem. K boji s ponorkami slouží dva vrhače raketových hlubinných pum RBU-6000 a dva pětihlavňové 533mm torpédomety.

Křižník má samozřejmě i své nedostatky. Do služby vstoupil již před 25 lety a protože neprošel žádnou větší modernizací, v řadě ohledů neodpovídá dnešním standardům. Je to poznat hlavně na technologické úrovni elek-

tronických systémů. V dohledné době zřejmě není možné očekávat, že se tento stav výrazněji změní. I přes vysokou bojovou hodnotu nelze popřít, že se křižník Moskva řadí k dinosaurům studené války. Do budoucna se pro VMF neplánuje stavba tak velkých jednotek.

Veteráni starých časů

Co se týče bojových schopností a velikosti, následují křižníky Kerč a Očakov Projektu 1134B (Kara). V ruské terminologii jsou klasifikovány jako velké protiponorkové lodě (Bolšije Protivolodočnye Korabli – BPK). Těmto plavidlům jsme se podrobně věnovali v ATM 8 a 9/2008, takže uvedeme jen některé doplňující informace.

Obě jednotky Projektu 1134B jsou ještě starší než křižník Moskva, jejich věk již nyní dosahuje 35 a 33 let. Kerč však prošel modernizací, při které byla vyměněna část vybavení, jako například hlavní přehledový radar MR-700, který je modernější než na Moskvě.

Gruzínský raketonosný člun Tbilisi Projektu 206MR

Rusové zpočátku tvrdili, že jej v námořním boji potopila korveta Miraž.

Ve skutečnosti byl potopen až příslušníky Specnazu v přístavu Poti.

Výzbrojí však za Moskvou značně pokulháva. Univerzální raketové komplexy Štorm lze jen stěží považovat za moderní a křižník nenese specializované protilodní ŘS. O Očakov nejsou dostupné žádné bližší informace, lze však předpokládat, že při opravách také dostal alespoň část moderního vybavení.

Kerč sloužil v letech 1994 až 1997 ve funkci vlajkové lodi ČMF až do příchodu křižníku Admiral Golovko. Očakov je jiný případ. Po neuvěřitelně se vlekoucí opravě vstoupil do služby teprve v letošním roce. Ještě donedávna se spekulovalo, že Očakov bude novou vlajkovou lodí Černomořské floty místo Moskvy. V souvislosti s posledními událostmi a ochlazením vztahů se Západem to není zdaleka jisté.

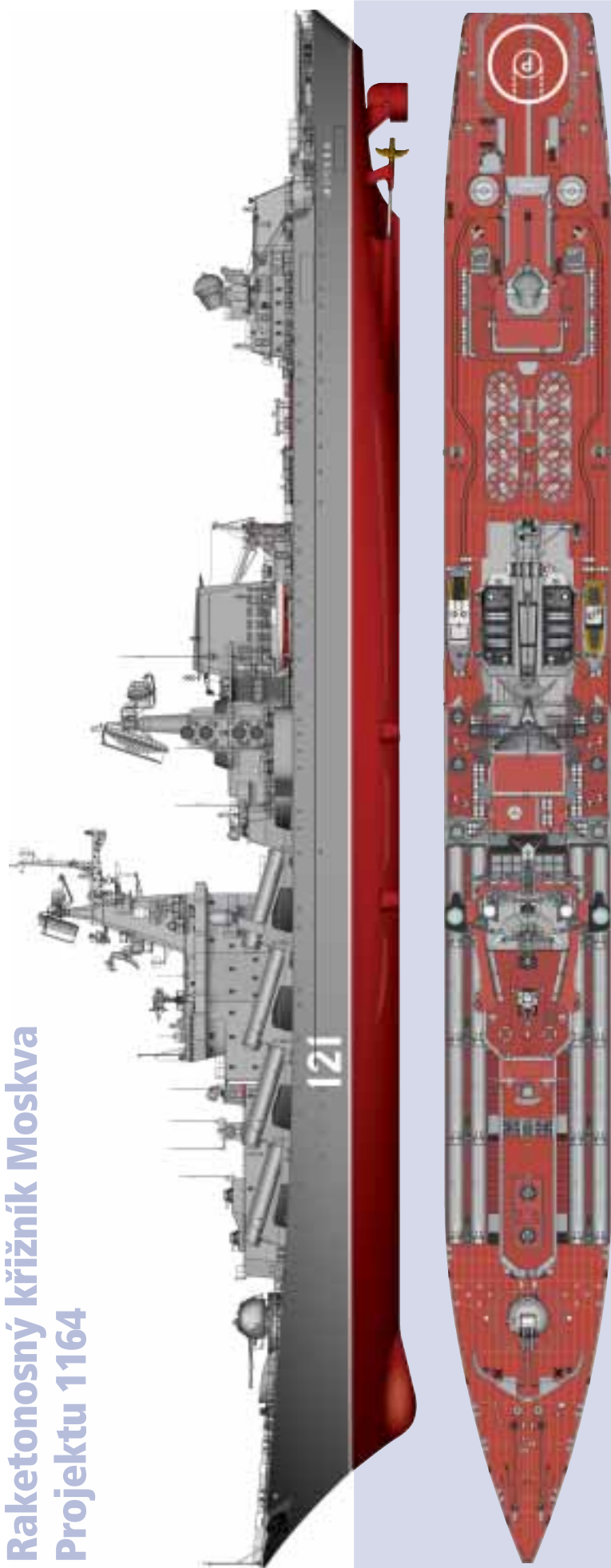
Jediným torpédoborcem v řadách ČMF je Smětlivij. Jedná se o zastaralé a hlučné 40 let staré plavidlo, patřící původně do Projektu 61M (Kashin). Jeho klasifikace se během služby několikrát změnila a nyní slouží jako hlídková loď (Storoževoj KoRabl – SKR). V letech 1987 až 1996 prošel torpédoborec modernizací na Projekt 01090, při které byla částečně modernizována elektronika a výzbroj. Schopnosti boje s ponorkami vylepšila instalace neakustického detekčního systému MNK-300 a výzbroj mělo posílit osm protilodních střel nejnovějšího typu 3M25 Uran. Ty však torpédoborec dostal až v roce 1999, a to ne na dlouho, protože v roce 2002 byly sňaty. Štěstěna mu však byla nakloněna a Smětlivij je jako prozatím jedno z mála plavidel VMF opět dostal. Je to poněkud paradoxní, protože je nedostala mnohem modernější plavidla, jako třeba fregata Neustrašimij Projektu 1154 na Baltu. I přes tato vylepšení je nadále Achillovou patou torpédoborce PVO, kterou zajišťují dva archaické komplexy Volna-M (námořní obdoba pozemního S-125 Něva). Více informací o třídě naleznete v ATM 08/2008 v článku o BPK Projektu 1134B.

Fregaty a ponorky

Fregaty Ladnyj a Pytlivij představují plavidla specializovaná na protiponorkový boj. Ruská klasifikace SKR je proto poněkud matoucí. Ladnyj je starší a patří k jednotkám Projektu 1135 (Krivak I) s plným výtlačkem 3200 tun. Hlavní výzbrojí jsou čtyři OZ raketových torpéd Metěl o dosahu 50 km, dva vrhače RBU-6000 a dva čtyřhlavňové 533mm torpédomety. Vlastní obranu zajišťují dva komplety Osa-M, dva 76mm dvojkanyony AK-726 a dva kanony AK-630M. Pytlivij se řadí k zdokonalenému Projektu 1135M (Krivak II) s modernější výbavou a výtlačkem 3430 tun. Raketová torpéda jsou novějšího typu Rastrub o dosahu 90 km a kromě ponorek jsou schopná útočit i na hladinové cíle. Kanony AK-726

Vlajková loď ČMF,

Raketonosný křižník Moskva Projektu 1164

30. divize hladinových plavidel – základna Sevastopol

Takt. číslo	Jméno	Klasifikace		Projekt	Třída		Zařazení do služby
		VMF	NATO		NATO		
11. brigáda protiponorkových plavidel							
121	Moskva (ex Slava)	RKR	křižník	1164	Slava		1983
713	Kerč	BPK	křižník	1134B	Kara		1975
707	Očakov	BPK	křižník	1134B	Kara		1973
810	Smětlivij	SKR	torpédoborec	01090	Kashin Mod		1969
801	Ladnyj	SKR	fregata	1135	Krivak I		1980
808	Pytlivij	SKR	fregata	1135M	Krivak II		1981
197. brigáda výsadkových plavidel							
152	Nikolaj Filčenkov	BDK	výsadková loď	1171	Alligator		1975
148	Orsk (ex BDK-69)	BDK	výsadková loď	1171	Alligator		1968
150	Saratov (ex BDK-65)	BDK	výsadková loď	1171	Alligator		1966
151	Azov (ex BDK-54)	BDK	výsadková loď	775M	Ropucha II		1990
142	Novočerkask (ex BDK-46)	BDK	výsadková loď	775	Ropucha I		1987
158	Cesar Kunikov (ex BDK-64)	BDK	výsadková loď	775	Ropucha I		1984
156	Jamal (BDK-67)	BDK	výsadková loď	775	Ropucha I		1988

RKR – Raketnyj KRejser (raketonosny križník), BPK – Bolšoj Protivolodočnyj Korabl (velká protiponorková loď), SKR – Storoževoj KoRabl (hlídková loď), BDK – Bolšoj, Dasantnyj Korabl (velká výsadková loď)

247. oddíl ponorek – základna Sevastopol

554	Alrosa (ex B-871)	DPL	ponorka	877V	Kilo		1990
572	B-380	DPL	ponorka	641B	Tango		1982

DPL – Dizelnaja Podvodnaja Lodka (dieselelektrická ponorka)

68. brigáda – základna Sevastopol

400. oddíl protiponorkových plavidel							
059	Alexandrovec (ex MPK-49)	MPK	korveta	1124	Grisha I		1982
060	Vladimirec (ex MPK-220)	MPK	korveta	11451	Mukha		1990
064	Muromec (ex MPK-134)	MPK	korveta	1124M	Grisha III		1982
071	Suzdalec (ex MPK-118)	MPK	korveta	1124M	Grisha III		1983
418. oddíl minolovek							
913	Kovrovec	MT	oceán. minolovka	266M	Natya I		1974
911	Ivan Golubec	MT	oceán. minolovka	266M	Natya I		1973
912	Turbinist	MT	oceán. minolovka	266M	Natya I		1972
909	Vice-Admiral Žukov	MT	oceán. minolovka	266M	Natya I		1977

MPK – Malýj Protivolodočnyj Korabl (malá protiponorková loď), MT – Morskoj Tralščik (oceánská minolovka)

41. brigáda raketových člunů

166. oddíl malých raketových plavidel - základna Novorossijsk							
615	Bora	RKVP	korveta	1239	Bora		1989
616	Samum	RKVP	korveta	1239	Bora		1993
620	Štil	MRK	korveta	1234.1	Nanuchka III		1978
617	Miraž	MRK	korveta	1234.1	Nanuchka III		1986
295. oddíl raketových člunů – základna Sevastopol							
966	R-44	RKA	rak. člun	206.6	Matka Mod		1978
955	R-60	RKA	rak. člun	12411	Tarantul III Mod		1987
962	R-71	RKA	rak. člun	1241.7	Tarantul II		1985
952	R-109	RKA	rak. člun	12411	Tarantul III		1990
953	R-239	RKA	rak. člun	12411	Tarantul III		1989
954	Ivanovec (ex R-334)	RKA	rak. člun	12411	Tarantul III		1989

RKVP – Raketnyj Korabl na Vozdušnoj Poduške (raketonosná loď pohybující se na vzdušném polštáři), MRK – Malýj Raketnyj Korabl (malá raketonosná loď), RKA – Raketnyj KAter (raketonosný člun)

184. brigáda – základna Novorossijsk

181. oddíl malých protiponorkových plavidel							
053	Povorino (ex MPK-207)	MPK	korveta	1124M	Grisha III		1989
054	Ejsk (ex MPK-217)	MPK	korveta	1124M	Grisha III		1989
055	Kasimov (ex MPK-199)	MPK	korveta	1124M	Grisha III		1984
170. oddíl minolovek							
770	Valentin Pikul	MT	oceán. minolovka	266Meh	Natya I		2001
901	Železnjakov	MT	oceán. minolovka	12660	Gorya		1988
426	Mineralnye Vody (ex BT-241)	BT	pobř. minolovka	12650	Sonya		1990
439	Lejtenant Iljin (ex BT-40)	BT	pobř. minolovka	12650	Sonya		1982

BT – Bazovyj Tralščik (pobřežní minolovka)

nahrady dva jednohlavňové 100mm kanony typu AK-100. Fregaty svým věkem zapadají do šedivého průměru Černomořské floty, se všemi negativy z toho plynoucími. Technologická úroveň vybavení je porovnatelná s křižníky Projektu 1134B. Značnou nevýhodou fregat je absence hangáru a letové plošiny pro palubní vrtulník, který bývá standardem u plavidel této velikosti.

Po velké redukci ponorkové flotily zbyla ve službě jediná ponorka s konvenčním pohonem – Alrosa (ex B-871) Projektu 877V (Kilo). Jedná se o prototypovou jednotku určenou k otestování pohonu „pump-jet“, jenž nahradil klasický šroub. Vyzbrojena je šesti 533mm torpédometry. Také Alrosa stála po dlouhé roky odstavená v doku, ale nakonec byla opravena. Ponorky Projektu 877 jsou v mediích notoricky opěvovány pro svou nízkou hlučnost. To, že jsou velmi tiché, je neoddiskutovatelný fakt, ale stejně tak i to, že existuje řada ještě tišších západních tříd. Slabinou ponorek Projektu 877 je elektronika, zejména bojový řídicí systém.

V námořních ročenkách bývá uváděna ještě další ponorka, B-380 Projektu 641B (Tango). Tyto kdysi největší konvenční ponorky na světě o výtlačku pod hladinou 3600 tun již mají svá nejlepší léta za sebou. B-380 byla dlouhodobě odstavena a předpokládalo se, že pro zjevnou zastaralost konstrukce se již do služby nevrátí. To tvrdí i většina námořních ročenek. Některé prameny však uvádějí něco docela jiného. Z rozmaru velení, tak typické-

ho pro ČMF, měly být v roce 2000 přiděleny finance na opravu ponorky. Ta skutečně probíhá, což potvrzují fotografie, a B-380 by měla být zařazena do služby údajně na podzim letošního roku.

Početné korvety

Z menších kategorií jsou v ČMF poměrně široce zastoupeny korvety. Ty se dají rozdělit na dvě kategorie, protiponorkové (MPK – Malý Protivodolodný Korabl) a úderné (MRK – Malý Raketný Korabl a RKVP – Raketný Korabl na Vozdušnoj Poduške).

K první kategorie se řadí jedna korveta Projektu 1124 (Grisha I) a pět Projektu 1124M (Grisha III). Plavidla o plném výtlačku 990 tun, respektive 1220 tun, jsou primárně vyzbrojena dvěma dvojitými 533mm torpédometry a dvěma vrhači RBU-6000. K vlastní obraně nesou jeden raketový komplex Osa, 57mm dvojkanon AK-725 (u Projektu 1124) nebo 76mm kanon AK-176 (u Projektu 1124M) a jeden systém AK-630M. Vzhledem k specializaci u nich chybí protilodní ŘS a malé rozměry neumožnily montáž hangáru či alespoň letové plošiny pro palubní vrtulník. I přesto však byly považovány za úspěšnou konstrukci a bylo jich postaveno až 88.

Dvě úderné korvety Projektu 1239 (Bora) z koncepčního hlediska představují kombinaci katamaránu se vznášedlem. Tato pokroková koncepce nazývána na západě SES (Surface

Effect Ship) jim umožňuje dosahovat vysoké maximální rychlosti až 53 uzlů při zachování dobrých nautických vlastností na širém moři. Při plném výtlačku 1050 tun jsou silně vyzbrojeny osmi supersonickými protilodními střelami P-270 Moskit s dosahem 120 km, jedním 76mm kanonem AK-176, dvěma systémy AK-630M a jedním komplexem Osa-MA. Korveta Samun byla do ČMF převelena v roce 2002 z řad floty Baltské, kde do té doby sloužila.

Poněkud starší jsou úderné korvety Projektu 1234.1 (Nanuchka III) o plném výtlačku 730 tun. Ty jsou na svou velikost extrémně silně vyzbrojeny a nesou šest protilodních řízených střel komplexu P-120 Malachit s dosahem 120 km, jeden komplex Osa-MA, 76mm kanon AK-176 a systém AK-630M.

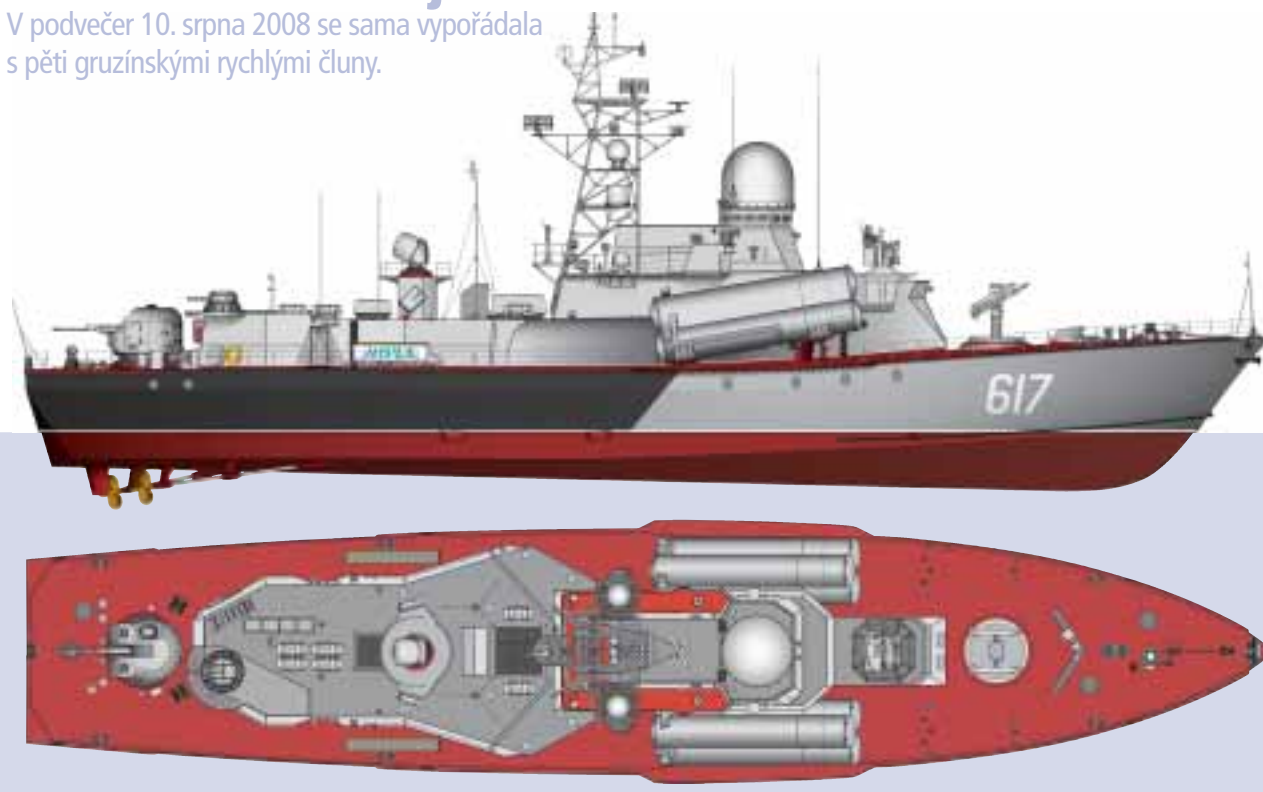
Vzhledem k určení absentuje u obou typů úderných korvet protiponorková výbava, což je ale plně pochopitelné. Oproti obdobným západním plavidlům však disponují systémy pro detekci plavidel protivníka daleko za radiolokačním horizontem umožňující naplno využít velký dosah jejich protilodních střel.

Další kategorie

Raketonosné čluny Projektu 12411 (Taran-tul III) o výtlačku 493 tun svými schopnostmi jen o málo ustupují úderným korvetám. Raketovou výzbroj tvoří čtyři protilodní ŘS Moskit, hlavňovou 76mm kanon a dva komplety AK-630M. Jedinou výraznější odlišností je, že

Korveta Miraž Projektu 1234.1

V podvečer 10. srpna 2008 se sama vypořádala s pěti gruzinskými rychlými čluny.

pro nedostatek prostoru musely systém Osa-MA nahradit méně výkonné PLŘS typu Střela. V ČMF slouží tři jednotky Projektu 12411, jedna modifikovaná Projektu 12411 (Taran-tul III Mod), u níž nahradil kanony AK-630M nový systém Palaš, a jedna Projektu 1241.7. Ta se liší použitím starších protilodních střel P-15M s dosahem 80 km a odlišnou sestavou elektroniky. Toto plavidlo kdysi sloužilo k otestování hybridního raketovo-hlavňového kompletu 3K87 Kortik, momentálně jej však nenese, stejně jako systémy AK-630M.

Osamocení starší člun R-44 Projektu 206.6 (Matka Mod) byl kdysi experimentálním plavidlem pro otestování protilodních střel Uran a kompletu AK-630M-2M Roj kategorie CIWS. Oba zbraňové systémy byly na sklonku 90. let bez náhrady sňaty a tento stav přetrvává dodnes, což dokazují i nejnovější záběry člunu. Zajímavostí je, že právě jeho OZ střel Uran dostal v roce 1999 torpédoborec Smětlivij.

Ojedinělou konstrukcí je člun Vladimirec Projektu 11451 (Mukha) o plném výtaku 465 tun. Jedná se o hydrofoil s maximální rychlostí přes 60 uzlů (!) určený ke stíhání ponorek. K tomuto účelu je vyzbrojen dvěma čtyřnásobnými torpédometry pro 400mm torpéda a k vlastní obraně 76mm a 30mm kanonem a PLŘS Střela.

Korveta Samun je spolu se sesterskou Borou jednou z nejnovějších a nejlépe vybavených jednotek v ČMF.

Z dalších plavidel lze jmenovat oceánské minolovky Projektu 266M/266MEH (Natya) v počtu čtyř resp. jedné jednotky, jednu oceánskou minolovku Projektu 12660 (Gorya) a dvě pobřežní minolovky Projektu 12650 (Sonya).

Vyloďovací plavidla zastupují tři jednotky Projektu 1171 (Alligator) o výtaku 4650 tun, tři menší, ale modernější a lépe vyzbrojená plavidla Projektu 775 (Ropucha I) a jedno Projektu 775M (Ropucha II) o výtaku 4080 tun. Jednotky Projektu 775 byly stavěny v polských loděnicích v Gdyni.

Dále v ČMF slouží řada dalších pomocných plavidel, jejichž vyjmenování jde nad rámec našeho článku.

Alrosa, jediná ponorka ČMF, je zároveň jediná v celé VMF s pohonem typu „pump-jet“.

Do struktury ČMF jsou začleněny také letecké jednotky operující jak z plavidel, tak z letišť na Krymském poloostrově. Vybaveny jsou vrtulníky Ka-27, Mi-14 a Mi-8 a letouny An-2, An-12, An-26 a Su-24. Dále do ČMF spadají pobřežní raketové a dělostřelecké baterie a různé průzkumné systémy.

Budoucnost

Budoucnost ČMF lze odhadovat jen stěží. Ze sortimentu bojových jednotek se za rela-

še námořnictvo složené z menších jednotek o velikosti korvet doplněné několika ponorkami. Jako ideální kandidáti se jeví nové korvety Projektu 20380 Stereguščij a ponorky Projektu 677, jejichž prototypové jednotky se testují na Baltu. Velkou roli však mohou sehrát politické či prestižní důvody a možná i ČMF se tak dočká svých fregat Projektu 22350. Pokud ano, jejich příchod bude znamenat i výrazné posílení PVO floty.

Ani přes neustálé navyšování financí pro námořnictvo však nelze předpovědět, kolik nových plavidel a kdy bude postaveno pro ČMF. Jednou z prvních dobrých zpráv je převelení zbrusu nové minolovky Vice-Admiral Zacharin Projektu 02668 v polovině letošního roku z Baltu.

Významný posun však nastal v problematice základen. Pro omezení závislosti na Ukrajině bylo 17. 12. 2003 schváleno přesunutí hlavní základny do Novorossijsku. To bude spojeno s rozsáhlým rozšířením a modernizací nábřeží, mol a bazénů. Stavební práce začaly v roce 2005 a podle původního plánu měly trvat 10 let. Poté však byl termín zkrácen do roku 2011. V roce 2012 by měly začít práce na infrastruktuře včetně objektů pobřežní obrany, leteckých základen a údržbových center. Uvádí se, že po dokončení prací by měl přístav být schopen pojmout kolem stovky plavidel, nebo třetinu současné ČMF (což jsou poněkud protichůdné hodnoty). Kromě Novorossijska má být kolem roku 2017 vybudována druhá základna jižněji v městě Temrjuk. Celkově by měl být program výstavby základen pro ČMF na ruském teritoriu ukončen v roce 2020.

Ivan ZAJAC ■

tivně moderní s dostatkem technické životnosti dají považovat pouze dvě korvety Projektu 1239, čtyři raketonosné čluny Projektu 12411, ponorka Alrosa a minolovka Valentin Pikul. S přimhouřením oka se to dá říct ještě o vlnkovém křižníku a korvetách Projektu 1234.1. Většina velkých hladinových bojových jednotek je zastaralá a konec jejich technické životnosti se neodvratně blíží. Jejich nahrazení bude problematické, protože se v RF staví jen minimum nových velkých plavidel (fregaty Projektu 22350 Admiral Gorškov) a ta zřejmě budou přednostně přidělována Severní a Pacifické flotě.

Diskutabilní je i potřeba velkých plavidel pro ČMF. Skutečným potřebám odpovídá spí-

Titulní foto: Křižník Moskva

Foto: Igor Sergejev, Vitalij Kostričenko, archiv

Kresby: autor

Prameny: Udarnyje Korabli Tom II – 1/2, Protivolodočnyje Korabli Tom III – 1/2, Podvodnyje Lodki TOM I – 2, Válečné Lodě 7, různé čísla časopisů Okrety Wojenne, MSIO, NTW, Tajfun, internet, archiv